

S I S T E R U N D E

Torsdag, 8. mars 1945.

Pressens ansvar.

Kan det være tale om at pressen har noe ansvar i et demokratisk land? Hvis det er tale om et rent rettslig ansvar, må svaret bli nei. Pressefriheten betyr nettopp at pressen ikke pådrer seg noe rettslig ansvar som følge av det stoff den publiserer hvis den da ikke forser seg mot de relativt ubetydelige innskrenkninger i trykkefriheten som grunnloven bestemmer. Men denne nesten fullstendige mangelen på rettslig ansvar må oppveies av en moralsk ansvarfølelse hos pressens egne folk.

Pressen er - trass i radios og filmens raske frammaraj - det viktigste folkeopplysningsmiddel vi har. For størsteparten av folket er presse, radio og film de eneste kilder - bortsett fra de egne erfaringer - til opplysning om virkelighetens verden etter at de har forlatt folkeskolen. Bare et fåtall har høve til å søke opplysning gjennom fortsatt skoleutdanning eller i studieretninger etc. Erfaringsmessig viser det seg at folkeboklesning er dominert av skjønnlitteratur og den underholdningsaktive. I Norge er kinokasstungen statsdrevet og filmen importvare. Pressen er faktisk den viktigste folkeopplysningskilde.

Pressens folk er derfor moralsk ansvarlige for at folket får et mest mulig korrekt bilde av verden rundt seg. Sannhet og objektivitet burde derfor være pressens to første bud. Vi må kreve av vår fri presse under og etter krigen at den bare bruker kilder som erfaringsmessig gir korrekte opplysninger. Uvederheftige opplysninger burde analyses i en høytstående presse. Kravet om objektivitet støter derimot på store vansker. De meninger de ulike presseorganene framhever må for all del ikke være tomme og fargeløse. Poenget med en fri presse er bl.a. at de ulike meninger skal settes opp mot hverandre og gjennomdiskuteres. Men de subjektive meninger må som regel underbygges av kjensgjøringer, og her var det å ønske at pressens folk viste større overlegenhet og trakk fram alle kjensgjøringer, ikke bare den som tjener som argumenter for deres egne meninger. Et viktig spørsmål er også utnyttelsen av de resultater samfunnsvitenskapen er kommet til. Mer enn noen andre vitenskaper er samfunnsvitenskapen i en stadig utvikling. Synspunkter som var moderne for 10 år siden, er gammeldagse idag. En må ikke trekke vitenskapen inn i en diskusjon ved å trekke fram foreldede synspunkter som sveige og udiskuterbare sannheter. Det er en grov forbrytelse mot objektivitetskravet.

Det kanskje viktigste resultat av pressefriheten er den fri kritikk. Vår grunnlov gir oss rett til "frimodige ytringer om stats-

styringa". Den fri kritikk må nyttes både hensynsløst og med omhu. Når det gjelder styggeløse tanker på samfunnslegemet må kritikkens svøpe svinges unådig hva enten den rammer høy eller lav eller vedkommende presseorgan risikerer å komme i unåde. Men på den annen side må en være forsiktig med å komme med kritikk på et tidspunkt da den kan skade mer enn den kan gagne. Dette er et bud den illegale presse spesielt har måttet ta hensyn til. Under gjenopbyggingsarbeidet er det meget viktig at vårenes tiltak blir gjennomført med kraft. Sur og negativ kritikk mot tiltak som allerede er satt igang, kan derfor sinke gjenopbyggingsarbeidet og bør unngås. Det hindrer derimot ikke pressen i å være med på den forutgående diskusjon og etter at tiltakene er satt igang forlange nye og bedre tiltak så snart råd er.

Pressen har derfor et stort og mangesidig ansvar. Hvordan har den norske presse klart sine oppgaver hittil? Om den fri presse som er grodd opp under krigen, kan vi trygt si at den stort sett har vist selvdisciplin og forståelse for det ansvar den har. Noen mener nemlig at den fri norske presse i dag er fargeløs og ensrettet. Det er ikke sant. Den er et enig uttrykk for en enig folkevilje. De enkelte pressefolk kan kanskje ofte ha noe de gjerne ville sagt, men som de av hensyn til den vanskelige situasjonen vi er i, ikke sier. Det er ikke ensretting - det er ansvarfølelse. Vår førkrigspresser manglet ikke frihet, men den manglet noe av den ansvarfølelse vi må kreve av vår presse. For oss i dag er det en ting som faller klart i øynene. En del av den norske, demokratiske presse jublet i 30-årene over de nederlag radikale, men demokratiske partier led ute i Europa uten å fortelle det norske folk klart at det var diktatur, reaksjon og terror som var den seirende part. Nasienten - den norske konsul Felix Schläger i Madrid - som reddet hundrevis av spanske nasienter unda det spanske folks raseri, var Aftenpostens store helt før krigen. Selvsagt blandet også våre radikale aviser innenrikspolitikk og utenrikspolitikk sammen og den samme kritikk kan rettes mot dem. Men en ting står dessverre ikke til å nekte - både før og under krigen har Aftenposten og konsortier vært farligere talerør for nasientene i Norge enn rendyrkede nasienter som Fritt Folk. Morgenbladet kan stå som et eksempel på den helstøpte demokratiske avis som aldri tillot seg å juble over nasientens seire fordi de rammet deres egne innenrikspolitiske motstandere.

Nyheterne fra London, onsdag 7. mars kl. 18.30
Vestfronten. Fra 3. armés frontavsnitt kommer den sensasjonelle melding, at troppene har rykket fram 60 km. etter å ha brutt igjennom de tyske forsvarsverker ved Eiffel og Bitburg. Amerikanerne har inntatt Odersdorf i nærheten av Bitburg. Iger ble 1000 fanger tatt og massevis av utstyr, deriblant 200 biler. Pattons styrker står mindre enn 20 km. fra Koblenz. Dessuten har disse styrkene satt i gang et nytt framstøt mot Rhinen. Mellom Koblenz og Köln har andre am. styrker rykket inn i Alster. Troppene står 5 km. fra Bonn og Reihnbach sørvest for Bonn er erobret. Amerikanske og britiske tropper behersker hele Rhinens løp fra Köln til Nijmegen og ganske snart vil også hele strekningen Strasbourg til Bonn være på allierte hender. Voldsomme kamper pågår i det tyske brufeste ved Wesel, men de allierte styrker trenger stadig dypere inn. Köln er inntatt. De allierte styrker i Köln har funnet massevis av sivile igjen på tross av den nasistiske evakueringsordren. Korrespondenter ved det all. hovedkvarter melder at ca. 1/4, hvorav mange unge mennfolk er tilbake. Flere steder er det funnet uniformer og dette peker i tydelig retning av at mange har desertert. Det later til at forsvarerne ikke har hatt munisjon nok, og befolkningen spør hvorfor byen ble tatt så lett. De regulære tropper og "Volksturm" hadde ordre til å slåss til siste mann, men selv dette fikk nasistene ikke gjennomført, langt mindre å få iverksatt geriljavirksomhet, som de også har truet med. Fremdeles går alle skiltninger av befolkningens holdning ut på krypende og slask holdning, et inntrykk som også en gramofonreportasje av Kåre Gyhtfeldt i aftnen, ga. Det er ikke ringeste tegn til underjordisk motstand og det later også til at befolkningen er klar over det tredje rikets knusende nederlag. Siden 6. juni 1944 er det ialt tatt over 1 mill. fanger.

Ostfronten. Russiske styrker har nådd Odermunningen ved Stettin etter å ha inntatt Cammin. Stettin ligger under ild fra de russiske kanoner. Russerne har rykket inn i Gollnow og har også inntatt Greifenberg, Plathe, Stolzenberg og Guslow. Lenger øst er Belgard tatt og den isolerte garnisonsby Graudenz er falt. For første gang påvirket tid nevner det russiske kommunistiske kampene øst for Berlin, som karakteriseres som voldsomme. Rokossovskis styrker går mot Danzig og står nå 30 km. fra byen. Russerne behersker nå halvparten av Ostersjøkysten mellom Cammin og Danzig.

Flyangrep. Tunge britiske bombefly angrep i natt utskipningshavnene Sassnitz og Rügen. Det gikk tre fly tapt. 900 tonn am. bombefly angrep idag oljeanlegg i Dortmund, jernbanemal utenfor Bielefeldt og Siegen. Den engelske luftfartsminister Sinclair opplyste

at i løpet av de siste 4 uker var blitt kastet 112000 tonn bomber over Tyskland.

Mosquitofly var igjen over Berlin inatt, for 15 natt på rad.

Itali. Fra 5. armés front i Italia meldes det at amerikanske og brasilianske tropper har gjort et overraskende utfall mot tyskerne. Amerikanerne har tatt 4 viktige høydestillinger og brasilianerne en mindre by.

Norgesnytt.

Stigende pengemangel?

NS i Trondheim har etter initiativ av fylkesfører Rogstad gjennomført en voldsom plyndring av byens leger. Under henvisning til "Lov om statsfiendtlig virksomhet" av den og den dato det og det år er 56 av byens leger blitt ilagt en bot på 2000 kr. hver, en 6000 kr. og om 10.000 kr.

Arrestasjonene i Oslo Kommune.

I anledning de siste arrestasjoner og oppsigelser i Oslo og Akers Kommune innskjerper vi parolen om at offentlige stillinger er boykottet. Her kommer jo også den regel i tillegg at man ikke overtar stillinger etter folk som er arrestert eller avsatt av politiske grunner.

Politisk syk?

Minister Fuglesang er innlagt på Feltlaserettet på Akers Sykehus.

Arne Tommerås lever.

Man har nå full visshet for at Arne Tommerås som tyskerne hadde utstedt dødsattest for og hvis aske er overlevet slektningene, lever. Siden Rogstads dramatiske framføring i frihet" 5. febr., er han 2 ganger sett på en av byens restauranter bevoktet av tyske Gøstapo og soldater, og hans mor har fått besøke ham i fengslet. På grunnlag av den tyske dødsattest ble Tommerås anmeldt til død i de første dager av jan. Han står også på listen over anmeldte døde i Trondheim. Avisens midt i januar. Rogstad og tyskernes hensikt med å melde Tommerås død er åpenbart. Intet middel er for lavt som åpenbart oss. - Og det bør vi merke oss.

Politidepartementets Pristariff.

Johas Lic har offentliggjort en erstatningspristariff for angiveri. Det utbetales kr. 10.000 for opplysninger som fører til pågripelse av sabotører, mens det bare betales kr. 5000 for angiveri overfor illegale aviser. Hjemmefronten har bare en pris for slike forbrytelser: - døden.

Henry Johansen ror mot ukjent mål.

Brøkkebaron Henry Johansen ror på harde livet. Etter at London har fortalt den rette sammenheng med hans arrestasjon, beretter han nå at han skulde vært slutt sammen med overlege Sæthre, advokaten Wislie og Gjerdrum og direktør Sundby. Men han kjempet for sitt liv til kl. 5 om morgenen, - forteller han. Han gjør også et stort nummer av at Landbruksdepartementet har tatt fra ham hans kontorer.